

Osýpky

Osýpky sú **vysoko nákazlivé** vírusové ochorenie, ktoré sa ľahko šíri medzi neočkovanými ľuďmi. Infekčnosť ochorenia je veľmi vysoká, každý kto sa stretne s vírusom osýpok a nemá proti nim vytvorené protilátky ochorie. Protilátky môžeme získať buď prekonaním ochorenia alebo očkovaním.

Ochorenie sa **šíri vzduchom** (kvapôčková infekcia) pri kýchaní a kašľaní, vstupnou bránou vírusov do organizmu sú spojivky a horné dýchacie cesty. Nakaziť sa môžeme len od chorého človeka.

Inkubačný čas (čas od vstupu vírusov do organizmu a výskytom prvých príznakov) je 8 – 15 dní.

U detí prebieha ochorenie veľmi typicky s trojdňovým štádiom nešpecifických príznakov, ktoré sú:

- horúčka
- nádcha
- kašeľ
- zápal očných spojiviek

Na 4. až 5. deň sa objavuje **výsev červených vyrážok**, ktoré začínajú v záhlaví, prechádzajú na tvár a šíria sa smerom dole na celé telo.

Obdobie nákazlivosti začína krátko pred nástupom prvých príznakov a trvá 4 – 5 dní. S nástupom vyrážky rýchlo klesá.

Najlepším preventívnym opatrením je **očkovanie**, ktoré je momentálne súčasťou základného povinného očkovania detí. Očkovanie pozostáva z dvoch dávok (I. dávka sa podáva medzi 15. - 18. mesiacom života dieťa, II. dávka sa podáva v 11. roku života dieťaťa).

Čo treba robiť ak ste sa stretli s osobou chorou alebo podozrivou z ochorenia:

Po dobu najdlhšieho inkubačného času – **21 dní** od posledného kontaktu:

- sledovať svoj zdravotný stav so zameraním na nešpecifické príznaky ochorenia osýpok.
  - v prípade, že sa u vás vyskytnú akékoľvek nešpecifické príznaky ochorenia, je potrebné telefonicky kontaktovať obvodného lekára alebo infekčnú kliniku/ambulanciu a hneď lekára oboznámiť, že ste boli v kontakte s osýpkami.
- izolácia v domácom prostredí, obmedziť pohyb vonku medzi ľuďmi (obchodné centrá, návštevy, oslavy, výlety...).
- zistiť si u svojho obvodného lekára očkovací status t.j., či ste v minulosti prekonali osýpky alebo či ste na ne očkovaný (kedy a akou očkovacou látkou).

Komplikácie osýpok

U 7 až 9 detí zo 100 detí vznikne **infekcia ucha**, ktorá môže spôsobiť stratu sluchu.

U 8 zo 100 pacientov je prítomná **hnačka**.

U 1 až 6 pacientov z každých 100 pacientov vznikne **zápal pľúc**. Ide o najčastejšiu príčinu úmrtia na osýpky u malých detí.

U 1 pacienta z každých 1 000 pacientov vznikne akútny **zápal mozgu**, ktorý môže viesť ku kŕčom, hluchote alebo k mentálnemu postihnutiu.

Ochorenie oka, ako poškodenie rohovky (vonkajšia vrstva oka) môže viesť ku slepote. Táto komplikácia postihuje predovšetkým podvyživené deti a je spojená s nedostatkom vitamínu A.

Zriedkavá ale **smrteľná komplikácia postihujúca mozog** známa ako subakútna sklerotizujúca panencefalitída (SSPE), sa môže objaviť niekoľko rokov po infekcii osýpkami.